

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА НАРОДНОГО ВОКАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО
ВИКОНАВСТВА:
СОЛЬНИЙ СПІВ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Інструментально-виконавське мистецтво»

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 16 січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практика народного вокально-інструментального виконавства: Сольний спів
Викладач (і)	Федорняк Н. Б.
Контактний телефон викладача	0668660294
E-mail викладача	nataliia.fedorniak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	11 кредитів ЄКТС, 330 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації проводяться у разі потреби

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сольний спів» – одна із важливих профілюючих дисциплін при підготовці майбутніх фахівців – виконавців - бандуристів, артистів ансамблів народних інструментів, вокально-інструментальних ансамблів, музикантів- педагогів, вчителів музичного мистецтва, викладачів постановки голосу початкових та інших спеціалізованих мистецьких навчальних закладів, керівників творчих колективів у школах мистецтв, закладах культури, вокальних та вокально-інструментальних мистецьких колективів.

Навчання співу – це складний систематичний, послідовний і довготривалий психофізіологічний процес, який відбувається безпосередньо на заняттях під керівництвом викладача вокалу і продовжується під час самостійної роботи студентів над закріпленням набутих вокальних навичок. Важливою складовою цього процесу є теоретична частина, оволодіння значним об'ємом знань, без яких неможлива власне постановка і розвиток голосу.

Спираючись на наукові дані про будову та функції голосового апарату, біофізіологічні механізми співацького процесу, навчальна дисципліна «Сольний спів» повинна сформувати розуміння механізмів процесу звукоутворення та звуковедення, критеріїв якості співу і співацької майстерності, розвивати активний вокальний слух, формувати та удосконалювати вокально-технічні та виконавські навички, виробляти за допомогою самоконтролю навик свідомого володіння голосом. Важливим завданням курсу є озброєння майбутніх спеціалістів практичними знаннями про особливості розвитку та охорону співацького голосу, забезпечення професійної готовності випускника до здійснення вокальної та вокально – педагогічної діяльності у школах мистецтв, художніх колективах, будинках культури та інших закладах мистецького спрямування.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є постановка та розвиток голосу студента, набуття вокальних та виконавських навиків для майбутньої професійної діяльності як співака, підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва, співу, зокрема, до професійної музично-педагогічної діяльності.

Основні **цілі** дисципліни: дати студентам систематизовані знання щодо будови і функції голосового апарата, біофізіологічних механізмів співацького процесу, стійких критеріїв якості співу і співацької майстерності; озброїти майбутніх спеціалістів практичними знаннями, що стосуються розвитку та охорони дитячого та дорослого співацького голосу, проведення вокально – хорової, ансамблевої роботи в школі мистецтв; забезпечити професійну готовність майбутнього фахівця до здійснення вокальної та вокально– педагогічної діяльності у закладах культури та мистецьких закладах.

В результаті навчання студент має:

- уміти користуватися співочим диханням;
- оволодіти основними елементами правильного звукоутворення та звуковедення;
- володіти вмінням співу у високій вокальній позиції;
- мати чітку дикцію і вірну артикуляцію;
- вміти використовувати динамічні та агогічні відтінки у вокальному звуці;
- мати навик співу в ансамблі (дует, тріо і т. д.);
- виконувати вокальний твір під власний акомпанемент і без супроводу;
- здобути навички сценічної поведінки й культури виконання;
- вміти аналізувати вокальні твори, що вивчаються, з музично-теоретичної та вокально-художньої сторін;
- знати основи вокальної педагогіки й методики виховання голосу.

Предмет «Сольний спів» належить до циклу дисциплін спеціального практичного спрямування і передбачає поєднання теоретико-методичної та виконавської підготовки студентів. Компетентний підхід до теоретико-методичної та музично-виконавської підготовки майбутніх співаків-бандуристів, керівників, учителів музичного мистецтва має ґрунтуватися на впровадженні інтегративних зв'язків між фаховими дисциплінами, у яких предметна галузь співвідноситься з різновидами музично-виконавської діяльності й має на меті вдосконалення художнього мислення, творчого потенціалу на засадах самостійного пошуку, спрямованого на творче самовираження майбутніх фахівців.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної

діяльності.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13 Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК 11. Здатність володіти іноземною мовою.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

ФК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

ФК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 11 кредитів ЄКТС 330 годин	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Індивідуальні заняття	70

Практичні заняття	40
Самостійна робота	220

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1–8	025 Музичне мистецтво	1–4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	індивід. заняття	практич. заняття	самост. роб
Тема 1. Головні положення навчальної дисципліни «Сольний спів».	4	2	13
Тема 2. Формування основ співацького дихання.	4	3	14
Тема 3. Формування навичок вокального звуковедення.	4	3	14
Тема 4. Розвиток вокального слуху та співацьких уявлень.	4	2	14
Тема 5. Співацька позиція звуку.	4	3	14
Тема 6. Фізіологічні механізми співацької опори.	4	3	14
Тема 7. Формування відчуття головного та грудного резонування.	4	3	14
Тема 8. Робота над комплексом вправ на вирівнювання регістрів.	4	2	14
Тема 9. Об'єднана опора співацького звуку. Дихання. Висока позиція звучання.	5	3	14
Тема 10. Кантиленний спів. Методи вирівнювання регістрів. Поняття регістрової будови співацького голосу.	4	3	14
Тема 11. Опанування різних форм звуковедення.	5	2	14
Тема 12. Розвиток вокального слуху та співацьких	4	2	13

уявленнь.			
Тема 13. Розвиток вокально- виконавських навичок під час роботи над піснями з шкільного репертуару.	4	2	13
Тема 14. Розвиток навичок стильової і жанрової інтерпретації вокальних творів.	5	3	14
Тема 15. Створення художнього образу вокального твору та відображення його емоційного змісту.	5	2	14
Тема 16. Акумулявання художньо- виконавських умінь та навичок.	6	2	13
ЗАГ.:	70	40	220

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.
Вимоги до письмових робіт	Немає
Семінарські заняття	Немає
Умови допуску до підсумкового контролю	Індивідуальне опитування, дискусія, індивідуальні завдання, які дозволяють оцінити якість засвоєння матеріалу.
Підсумковий контроль	<i>Залік, екзамен, академконцерт у формі виконання солоспіву, публічного виступу у концертних програмах тощо, під час якого виявляються вміння та навички студентів, набуті під час практичної діяльності.</i>

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи: немає</p> <p>Академічна доброчесність: Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція)у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника http://surl.li/dzugk метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науковопедагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування Положенні про Комісію з питань етики</p>

та академічної доброчесності (нова редакція) <http://surl.li/dhrfg>
в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи; Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) <http://surl.li/dhres>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету» Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Відвідування занять є умовою допуску до підсумкового контролю. Пропуски відпрацьовуються індивідуально, а також у вигляді додаткових практичних завдань.

Неформальна освіта: Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): Підручник. К.: ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
2. Антонюк В.Г. Постановка голосу: навчальний посібник для студентів вищих муз навч. закладів. К.: Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Базиликот Б. О. Орфоєпія в співі: навч. посібник для ст-тів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 126 с.
4. Безклубенко С. Д. Загальна теорія та історія мистецтва. К., 2003. 261 с.
5. Берегова О. Сильові тенденції в камерній музиці українських композиторів 80–90-х років ХХ сторіччя. Ситуація постмодернізму. К., 2000. Вип. 29. С. 103–108.
6. Вишневська С. В. Основні принципи формування навичок вокально-ансамблевого виконавства : методичні рекомендації до дисципліни «Вокальний ансамбль» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ: «ІІІ-арт», 2014. 54 с.
7. Вишневська С. В. Основні дикційно-артикуляційні проблеми у вокальному виконавстві : методичні рекомендації до дисципліни «Сольний спів» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Коломия: Вік, 2015. 36 с.
8. Вишневська С. В. Формування вокально-виконавського стилю різнофахових спеціалістів : методичні рекомендації по постановці голосу для студентів I-V курсів музичного факультету. м. Івано-Франківськ, видавництво «Плай» Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника, 2012. 55 с.
9. Воронін О. 30 вокалізів на основі народних пісень. К., 1991.

10. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва. К., НМАУ, 1997. 320 с.
11. Голос людини і вокальна робота з ним: навч. видання / Стасько Г., Шуляр О. та ін. Ів-Франківськ, 2010. 336 с.
12. Голубєв П. В. Поради молодим педагогам-вокалістам. К. 1983. 62 с.
13. Гордійчук Я. Становлення українського музичного театру і критика. К., 1990.
14. Кушко Я.С. Методика навчання співу: посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2010. 288с.
15. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. К.: Музична Україна, 1985.
16. Павлишин С. Музика двадцятого століття : навчальний посібник. Львів : БаК, 2005. 232 с.
17. Прядко О. М. Розвиток співацького голосу: методичні рекомендації для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський, 2009. 92 с.
18. Стасько Г. Психотехніка співу у вокальній педагогіці. Ів-Франківськ, ПНУ ім. В. Стефаника, 2011. 174 с.
19. Стахевич О. Г. Вагнер і вокальне мистецтво в оперній культурі ХІХ сторіччя / *Культура України. Мистецтвозн.* Х.:ХДАК,2000. Вип. 7. С. 107–121.
20. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки : посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 175 с.
21. Стахевич О. Г. Основи вокальної педагогіки. Ч. 1 : Природно-наукові теорії сольного співу. Харків, Суми, 2002. 91 с.
22. Шабутін С., Хміль С., Шабутіна І. Зцілення музикою. Афіни–Тернопіль, 2006. 192 с.
23. Шевченко Н. С. Синтез співацьких манер в українській музиці кінця ХХ – початку ХХІ століть: дисерт. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтв-ва. Івано-Франківськ, 2015. 195 с.
24. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Монографія: І ч. Івано-Франківськ. Видав. «Плай» ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 352 с;
25. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва: Монографія.-Ч.ІІ. Івано-Франківськ: Видав. «Плай» ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 360 с.
26. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч-метод. посібник. К.: ІЗМН, 1998. 159 с.